

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

191041

รายงานการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
ในโรงเรียนประจำ จังหวัดชลบุรี

THE DEVELOPMENT OF CHARACTERISTIC OF YOUTH PEER COUNSELOR FOR LOWER
SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN A BOARDING - SCHOOL
AT CHONBURI PROVINCE

วรากร ทรัพย์วิระพรรณ

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ปี 2554

600255660

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

191041

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ปีงบประมาณ 2553

คำสำคัญ: คุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา / จิตตปัญญาศึกษา / โรงเรียนประจำ

วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์, วท.ด.: การพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประจำ จังหวัดชลบุรี (WARAKORN

SUPWIRAPAKORN, PH.D.: THE DEVELOPMENT OF CHARACTERISTIC OF YOUTH

PEER COUNSELOR FOR LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS IN A BOARDING

- SCHOOL AT CHONBURI PROVINCE)

บทคัดย่อ

191041

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประจำแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี โดยใช้กระบวนการจิตตปัญญาศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีคะแนนความสัมพันธ์กับเพื่อนในระดับมาก และสมัครใจเข้าร่วมวิจัยจำนวนชั้นเรียนละ 10 คนรวม 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ชุดกิจกรรมแนวจิตตปัญญา และแบบวัดคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาดำเนินการอบรมนักเรียนชั้นละ 3 ครั้ง ๆ ละ 3 ชั่วโมง ทำการทดสอบผลการอบรมด้วยแบบวัดคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา โดยทำการทดสอบก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผลหลังอบรมเป็นเวลา 1 เดือน แล้วนำผลการทดสอบมาทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าอบรมมีคะแนนคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา ภายหลังอบรม และระยะติดตามผล สูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

KEYWORD: CHARACTERISTIC OF YOUTH PEER COUNSELOR / CONTEMPLATIVE
EDUCATION / BOARDING-SCHOOL

WARAKORN SUPWIRAPAKORN, PH.D.: THE DEVELOPMENT OF
CHARACTERISTIC OF YOUTH PEER COUNSELOR FOR LOWER SECONDARY
SCHOOL STUDENTS IN A BOARDING – SCHOOL AT CHONBURI PROVINCE.

Abstract

191041

The purpose of this research was study the effects of contemplative education practice on characteristic of youth peer counselor. The sample consisted of thirty lower secondary school students in A Boarding-School at Chonburi Province, who had the Best Friend Questionnaire (BFQ) were at a high level and volunteered to join this research: ten students for each class to three classes. The instruments were Contemplative education practice program and Desirable Characteristics Inventory for Youth Peer Counselors. The interventions were conducted: three hour for each session to three sessions per group. The data collection procedure was divided into three phases: the pre-test, the post-test, and the follow-up after post-test a month. The data were analyzed by repeated-measure analysis of variance. The results revealed that participants demonstrated significantly higher at .05 levels on characteristic of youth peer counselor score in both the post-test and the follow-up than in the pre-test.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประจำแห่งหนึ่งในจังหวัดชลบุรี ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดี เพราะได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง จากครูและนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ที่สละเวลาเข้าร่วมการวิจัย และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย จึงขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ครูในโรงเรียนประจำของโครงการวิจัย ที่เอื้อข้อมูล และเนื้อหาสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัย ตลอดจนจุดประกายความคิดให้กับผู้วิจัย จนสามารถสร้างสรรค์งานวิจัยฉบับนี้ ให้เป็นจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม

ขอขอบคุณ ภาควิชาการวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ ที่ได้สนับสนุน ผลักดัน ให้ผลิตผลงานวิจัยในครั้งนี้ จนสามารถบรรลุผลสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สุดท้ายขอขอบคุณคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้เห็นความสำคัญของการวิจัยและสนับสนุนงบประมาณในการทำวิจัย ในครั้งนี้

ผู้วิจัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ความรู้ทั้งหมดที่ปรากฏอยู่ในผลการวิจัยนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเยาวชนในโรงเรียนประจำ ให้สามารถดูแลช่วยเหลือเพื่อนนักเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วรากร ทรัพย์วิระปกรณ์

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ก
บทคัดย่อ.....	ข
Abstract.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ช
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
สมมติฐานของการวิจัย.....	2
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
สภาพจิตใจของวัยรุ่น.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล.....	11
การพัฒนาเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา.....	18
หลักการพัฒนาเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา.....	18
องค์ประกอบในการวัดคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา.....	21
การปรึกษาเชิงจิตวิทยาวัยรุ่น.....	23
หลักการสำคัญของจิตตปัญญาศึกษา.....	27
งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะเพื่อนที่ปรึกษา.....	33

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 35
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 35
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 37
	การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือ..... 37
	วิธีดำเนินการวิจัย..... 40
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 43
	การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง..... 43
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 45
	ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าอบรม..... 45
	ส่วนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาในระยะก่อน อบรมหลังอบรม และติดตามผล..... 49
	ส่วนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาในระยะก่อน อบรมหลังอบรม และติดตามผล จำแนกตามระดับชั้น..... 50
	ส่วนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาจำแนกเป็นราย ด้าน ในระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล..... 53
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 56
	สรุปผลการวิจัย..... 56
	อภิปรายผล..... 56
	ข้อเสนอแนะ..... 60
	บรรณานุกรม..... 61
	ภาคผนวก..... 65
	ภาคผนวก ก..... 66
	ภาคผนวก ข..... 61
	ประวัติย่อผู้วิจัย..... 76

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
3-1	แผนกระบวนการพัฒนาคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา.....	38
3-2	แสดงแบบแผนการทดลองของการวิจัย.....	40
3-3	ขั้นตอนการดำเนินการฝึกอบรมและการเก็บรวบรวมผลการฝึกอบรม.....	42
4-1	จำนวนนักเรียนที่เข้าอบรมและคะแนนเฉลี่ยความสัมพันธ์กับเพื่อน.....	45
4-2	คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ของนักเรียนที่เข้ารับการอบรมทั้งหมด.....	46
4-3	คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	47
4-4	คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.....	47
4-5	คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา ก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	48
4-6	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา ในระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล.....	49
4-7	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาเป็นรายคู่ของนักเรียนที่เข้ารับการอบรมทั้งหมด ระหว่างระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ด้วยวิธี Bonferroni.....	50
4-8	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา ในระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล จำแนกตามระดับชั้น.....	51
4-9	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาเป็นรายคู่ของนักเรียนที่เข้ารับการอบรมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ด้วยวิธี Bonferroni.....	51
4-10	ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาเป็นรายคู่ของนักเรียนที่เข้ารับการอบรมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ด้วยวิธี Bonferroni.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4-11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาเป็นรายคู่ของนักเรียนที่เข้ารับการอบรมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ด้วยวิธี Bonferroni.....	52
4-12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา รายด้าน ในระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล.....	53
4-13 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาด้านความรู้ในการปรึกษาเพื่อน เป็นรายคู่ ระหว่างระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ด้วยวิธี Bonferroni.....	54
4-14 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาด้านความสนใจในงานปรึกษา เป็นรายคู่ ระหว่างระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ด้วยวิธี Bonferroni.....	54
4-15 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาด้านบุคลิกภาพในการปรึกษา เป็นรายคู่ ระหว่างระยะก่อนอบรม หลังอบรม และติดตามผล ด้วยวิธี Bonferroni.....	55

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	3
3-1 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	36
4-1 เปรียบเทียบคุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษาก่อนอบรม หลังอบรมและติดตามผล	49
5-1 รูปแบบความสัมพันธ์ของกระบวนการจิตตปัญญาศึกษา 3 ประการต่อการพัฒนา คุณลักษณะเยาวชนเพื่อนที่ปรึกษา.....	59